

Previdnost pa je ukazovala hranilnici, da mora denar pripravljeno imeti tudi za druga dovoljena a ne še likvidovana posojila, zatorej naložila se je ostala hranilnična zaklada potom tekočega računa pri zanesljivih denarnih zavodih s konečno svoto 48.409 gld. 11 kr. na ugoden način tako, da je ta denar do konca l. 1893. donesel na obrestih (po odbitku za l. 1894. predplačanih 112 gld. 50 kr.) čisto svoto 563 gld. 96 kr.

Hranilnično ravnateljstvo je bilo uverjeno, da v prvem začetku hranilničnega poslovanja ni možno pričakovati precejšnjega čistega prihodka, zato je štedilo po možnosti pri uradnih stroških, in je hranilnično poslovanje uravnalo tako, da so vsi uradni stroški za poluletno poslovno dobo znašali le 153 gld. 59 kr. in to je prouzročilo veseli učinek, da more mestna hranilnica v Kranji koncem prvega poluletnega poslovanja izkazati že čisti dobiček v znesku 11 gld. 83 kr.

Hranilnica je torej in bode tudi v prihodnje postopala kolikor možno previdno in sigurno in zatorej sme pričakovati, da se bode zaupanje slavnega občinstva do nje zmirom bolj množilo in širilo, in da bode mladi zavod od leta do leta napredoval, ter vedno bolj ustrezal svojemu namenu, širiti blagostanje v svojem poslovnem okrožji in utrjati gmotno nezavisnost narodovo.

Snovanje novih posojilnic in hranilnic nas posebno zaradi tega veseli, ker vemo, da je naš narodni obstanek le tedaj zagotovljen, ako se tudi v narodnem oziru postavimo na lastne noge. Narod, ki je v gospodarskih ozirih odvisen od tujcev, si tudi nobene politične samostojnosti in svobode pridobiti ne more. Na Štajerskem in Koroškem vidimo, da se je slovenski narod še le potem jel politično bolj zavedati, ko si je s posojilnicami nekoliko v gospodarskem oziru pridobil gospodarsko neodvisnost od Nemcev. Naši nasprotniki dobro poznajo važnost denarnih naših zavodov zato se tako hudujejo nad njimi po listih pa tudi v javnih zastopih.

Na Kranjskem se baš začinja košatiti tuji kapital. V takem času so posebno važni domači denarni zavodi, ker lahko obvarujejo marsikaterega kmeta in obrtnika, da ne zagazi v zavisnost od tujstva. Marsikatero posestvo lahko taki zavodi ohranijo v slovenskih rokah. Zato bi veseli bili, da se je naše prebivalstvo bolj začelo za stvar zanimati. Le predolgo smo malomarno gledali, kako se je samo kranjska hranilnica v Ljubljani košatila in z našim denarjem podpirala naše narodne nasprotnike. Da bi se taki zavodi vedno bolj razvijali, v to nam pomozi Bog!

Kmetijske raznoterosti.

O pokončevanju hroščev. Na vso moč koristno in hvalevredno je, da se ta toliko škodljivi mrčes, kar se da zatira, le treba je, da se nabrani kebri popolnoma uničijo, hočemo reči, usmrtijo in potlej še le v kompostno jamo, gnoj ali kam drugam zakopljejo, če ne — mu pol živi hrošči še lahko uidejo. Temu v dokaz navedemo kratko, a resnično, zraven pa malo smešno dogodbo. V nekem kraju začel je občinski tajnik

nabirati nabrane hrošče in metal je na pol žive rujavce naravnost v stranišče. Zgodi se pa, da je soproga tajnikova kmalu po tem iz stranišča večkrat kar pribežala tožuje, da na stranišči sedeča nima miru — in kaj je bilo? hrošči v zaporu so oživali in frčali proti vrhu zraka in zopet svobode iskaje. Z večkratnim polivanjem z vrelin kropom in z živim apnom se ta škodljivi mrčes najbolj popolnoma uniči.

Lipo je jako priporočati, da bi se sadila ob cestah Daje dobro senco, za čebele dobro pašo, dober les za podbarje, katerega se ne loti črv in dobro oglje za risanje.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Iz zakristije podal sem se v znotranje samostanske prostore, da se poklonim ondi č. g. o. P. F. Bila sva si v mladinskih letih dobra znanca. On je kmalu po viharni dobi leta 1848. vstopil v frančiškanski red, in se od takrat nisva več videla. Ko se mu predstavim, kedo da sem, me je sprejel prav prijazno. Med mnogo drugim pogovarjala sva se tudi o dobrih starih znancih, katere je pa, — žali! že do malega zagrebla grobarjeva lopata. Ker me je posebno mikal in zanimal razgled iz „Fortece“, okroglega in na vrhu obzidanega vrhunca, ki se vzdiguje ob kraji samostana in nekako v sredi njegovega vrta, prosil sem č. g. prijatelja, naj me pospremi tja gori. Se ve, da je rad vstregel moji prošnji. Razgled iz „Fortece“ je pač v resnici pravi lepovidek. Tik pod manoj v podnožji griča razširjal se mi je Sušak. Ne verjel bi skoraj človek, da se je v malih letih zasulo toliko morja, in s tem pridobilo se toliko stavbenih prostorov za ta reški predkraj, ki ima, kakor sem prilično že omenil, namen: sprejeti s časom iz Reke le sem potisnjene Hrvate. K desni od Sušaka neposredno naprej razširja se, — a še v dokaj večji obširnosti — mesto Reka na kar nerazumljivi način. Za cele vrste ulic, trgov, palač in raznih poslopij pridobilo se je prostora s zasipanjem morja. V ladjestaji zibalo se je v morski gladini brodov skoraj brez števila. Kaj bi ne, saj je ta še manj kot javna tajnost, da Reka želi in hrepeni, — če ji bo le moč, prekucniti Trst, postaviti ga v senco, ponižati ga, a sebe pa povzdigniti v prvo pomorsko mesto ob Adriji. Kakor velikanska morska planota razlival se je dalje v podnožji pod manoj Kvarnerski zaliv, zavzemajoč prostora okolu 40 morskih milj; onkraj njega razprostirala se mi je tužna Istra s svojo visoko Učko goro (Monte maggiore); kazale se mi dalje: Ika, Moščenica, Lovran in svetoznana Opatija (Abacija). K levi vzdigovala sta se iz morja velika otoka Krk in Črez. Mimo teh dveh otokov polje k desni skozi tako zvana „Velika vrata“ morski pot proti Pulju in Trstu, k levi pa skozi „Mala vrata“ na Senj in dalje proti Dalmaciji. Tudi razgled na trsatski trg, ki šteje nad 100 hiš, in na razvalino starega frankopanskega grada od tod je prav zanimiv. Proti izhodu pa se razširja, po

višinah sicer prikrito, a zgodovinsko sloveče Grobniško polje. L. 1601. pridrvilo se je bilo mnogo Turkov v te kraje, in vtaborilo se na imenovanem polji. Nameravali so oropati trsatsko svetišče. Toda Marija se je bila sama postavila samosilnikom v bran. Nastal je bil tako strahoviti vihar z dežjem, kakor bi ga razlivale od nebes čeznatorni moči. Turke je prevzel siloviti strah, vsi preplašeni so pobegnili, zdaj so pa vdarili za njimi še Hrvatje, ter jih mnogo polovili in pobili.

Vrnivši se iz „Fortece“ zopet v samostan, poslovil sem se od mojega starega č. g. o. znanca. Bival je sicer oni čas še neki drugi č. g. o. redovnik na Trsatu, s katerim sem tudi pred nekoliko leti večkrat prijazno občeval v Škofji Loki. Kot misijonar je on poznej prehodil mnogo sveta, bil menda dvakrat v Ameriki, pozneje pa se vrnil na Sv. Trsat, kjer biva baje še zdaj. Prepozno sem bil vendar zvedel za to, in ga toraj nisem zamogel pozdraviti. Nekam me je sicer še močno mikalo, namreč na razvalino starega Frankopanskega grada in v njej prizidani novi gradiček sedanjih lastnikov iz visokorodne obitelji grofov Nungent-ov. O neki prejšni priliki sem bil ta gradič obiskal, in moram priznati, da mi je služujoče osobje vse prav rade volje razkazalo. Po sobah je videti mnogo zgodovinskih slik in stare oprave, po dvorišču je razpostavljenih mnogo starinskih kamenov in zelo umetno izklesanih kamnitih kipov iz rimljanske dóbe, v kapelici pa, ki je bila vsaj takrat vsa z črnim suknom preprežena, počivajo trupla slovečega avstrijskega maršala grofa Lavall Nungent-a, njegove soproge in hčere. (Pred letom 1848. je bil imenovan maršal en čas zapovedni general (komandirender General v Gradcu, in bila mi je slučajno nekdanj prilika, videti ga osebno v Ljubljani, kamor je bil prišel nadzorovat vojaščino.) V kapelici se zdaj baje ne mašuje. Kakor sem že omenil: rad bi se bil še enkrat ogledal vse to, a zmanjkalo mi je v to potrebne časa.

Preden se poslovim od Trsata, naj povem še to, da je bil on o Valvazorjevem času nekako ena izmed mejnih trdnjav (Gräntzhaus) vojvodine Kranjske ob Jadranskem morji. On (Valvazor) sicer po drugi strani to nekoliko zanika, pravi pa vendar, da dežela vzdržuje kot stražo ondi nekoliko vojakov in da ima tudi drugo osobje raznovrstne izdatke.

Približal se je bil poslednjič čas mojega odhoda s Sv. Trsata. Kakor so moji prvi koraki o prihodu na znamenito višino odmenjeni bili obiskovanju slovečega Marijnega svetišča, ravno tako sem se ob odhodu šel še od njega poslovit. Ponovil sem še enkrat vsa moja priporočila in prošnje, zlasti pa ono, ki jo tako rad izražam o ločitvah od božjepotnih krajev: da bi jih vsaj še enkrat v življenju obiskati zamogel!

Zdaj pa: z Bogom! sv. Trsat! Srčno bi me veselilo, ko bi te moje skromne črtice privabile še mnogo novih božjepotnikov iz naše Slovenije na Tvoj milostipolni kraj!

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Košut v številkah. Košut je bil rojen leta 1802. in je umrl leta 1894. Seštejemo ti dve številki dobimo 3696. Polovica tega števila je pa 1848.

Izvestiji muzejskega društva za Kranjsko je izšel drugi zvezek in obsega nadaljevanje S. Rutarja spisi. Grobišče pri Sv. Luciji blizu Tolmina, potem dr. Fr. Kosa spisi. „Registri k domači zgodovini“, Jos. Apiha spis: „K občni politiki 18. veka“ in konec daljšega spisa A. Koblarja „Drobtinice iz furnanskih arhivov“ in nekaj krajnih stvari. Ta list je priporočati vsem članom kranjske zgodovine in velja 2 gld.

Boleslav, tragedijo v pet činova imenuje se novo hrvatsko literarno delo, katero je spisal Štefan Miletič in jo je v jako lični obliki natisnila Dionička tiskarna v Zagrebu. Prijateljem hrvatskega slovstva in dramatiki bode novo literarno delo dobro došlo, ker baš tragedij slovanska slovstva nimajo ravno obillo.

Novice.

— **Petdesetletnica vladanja Nj. Vel. presvitlega cesarja.** Skupščina oklicana na minolo nedeljo na Dunaj v namen posvetovanja dostojnega skupnega praznovanja 50letnice vladanja Nj. Vel. presvitlega cesarja bila je mnogobrojno obiskana. Vseh avstr. kronovin zastopi, korporacije in društva poslali so svoje zastopnike. Iz Kranjske so bili navzoči gg.: državni in dež. poslanec Karol Klun kot zastopnik dež. odbora, državni poslanec Jos. Kušar kot zastopnik mesta ljubljanskega in trgovske in obrtniške zbornice, državni in dež. poslanec Fr. Povše kot zastopnik kmetijske družbe. Po triurni debati, v kateri so se stavili razni nasveti in mej katerimi se je najbolj povdarjal ta, da je 50letnico slaviti z velikimi človekoljubnimi čini, to je z raznimi obdarovanji, ustanovami itd. volil se je odbor 25 članov iz zastopnikov vseh kronovin, ki ima nalogo vse stavljenе nasvete natanko pretresati in v kratkem stopiti s konkretnimi predlogi pred novo skupščino zastopnikov iz vseh kronovin.

— **Nadvojvodinja Marija Valerija,** hči naše presvitle cesarske dvojice, povila je dne 30. aprila t. l. princa. Visoka gospa in novorojeni princ se počutita dobro. Nadvojvodinja Marija Valerija je bila dozda mati dveh otrok, nadvojvodinje Elizabete rojene dne 27. jan. 1892 in nadvojvode Franca Karola Salvatorja, rojenega dne 17. febr. 1893.

— **Birmovanje v ljubljanski škofiji l. 1894.** Prezvisei gospod knezoškof ljubljanski bode delil zakrament sv. birme letos po nastopnih duhovnijah: od 27. maja do 17. junija v dekaniji kočevski, semiški, žužemberški, trebanjski in litijski: Kočevje, Reka, Fara pri Kostelu, Osilnica, Banjaloka, Mozelj, Spodnji Log, Stari Trg pri Poljanah, Nemška Loka, Koprivnik, Stara Cerkev, Polom, Stari Log, Topla Reber, Hinje, Šmihel pri Žužemberku, Ambrus, Zagradec, Ajdovec, Dobrnič, Primskovo, Sela. — Koncem junija in začetkom julija bode sv. birma po kamniški, moravški, litijski in leskovški dekaniji: Kamnik, Spodnji Tuhinj, Motnik, Čemšenik, Moravče, Vače, Šmartno pri Litiji, Zagorje, Boštanj. Koncem julija in začetkom avgusta v ribniški in cerkniški dekaniji: Dobropolje, Struge, Lašče, Sv. Trojica, Bloke, Draga, Loški Potok, Gora, Sodražica. — Slednjič v prvi polovici meseca septembra v kranjski, radovljiški, starološki in indrijski dekaniji: Smlednik, Št. Jurij pri Kranji, Cerklje, Radovljica, Kranjska Gora, Jesenice, Bled, Bohinjska Bistrica, Kropa, Stara Loka, Železniki, Poljane, Žiri.

— **Izpiti za učiteljsko vsposobljenost** so se na ljubljanskem učiteljišči pričeli minoli ponedeljek. Oglasilo se je 30 kandidatov in sicer 6 kandidatov in 9 kandidatij za ljud-